

Nro 3 Maaliskuu 2013

KOIVISTON viesti

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

65. Koivisto -juhlat

Ensi kesänä me kaikki
kokoontumme
Karhulaan Helilän
koululle 3.-4.8.2013

Tavataan siellä ja taas
juhlitaan!

Tervetuloa!

Tiijjät sie?

Ruotsi kuninkail (ja samate Suome suurruhtinahilkii myöhemmi) ol tapaan palkita sellasii alamaisiaa, keihi olliit erityise tyytyväisii, lahjottamal näil arvonimmii ja suurii maa-aluehhii. Näi tapahtu varsinkii 30-vuotise soja aikaan. Porvooskii esmerkiks hakkape-liitot päällikkö sai kuninkaalt lahjaks 5 kyllää Porvoo ympäristöst. Koivistolkii ol ainaskii yks kentraal, kuka sai "Koivisto vappaaherra" arvo ja suurii maa-aluehhii palkkioks itselle. Mut sit hää äkkiä 1600-luvu loppupuoliskol mänettikkii maat. Tiijjät sie ja taijatkos sannoo, kuka tuo vappaaherra ol ja mitä vast hää mänetti maat? Jos tiijjät, ni viestitähä Viestii!

Martti Pielä

*Viesti on luettavissa
myös netissä.*

www.koivistolaiset.net

Talvipäivät Porvoossa

Varma kevään merkki on ajelu Porvooseen Koivisto-Seuran talvipäiville ravintola Iirikseen. Paikalle saapui hiukan alle 50 seuran aktiivia. Kokous soljui leppoisasti, ja voimmekin todeta seuran elävän hyvin seesteistä aikaa. Kunhan ei vain seestytä liikaa. Myönteistä vipinää pitäisi toiminnassa olla.

Talvipäivät Porvoossa on pidetty perinteisen kaavan mukaan jo vuosia. Vuosikokouksessa ei yllätyksiä ollut. Seuran puheenjohtaja totesi seuran toimintasuunnitelmaa esitellessään, että periaatteessa ainoa mikä suunnitelmassa muuttui, oli vuosiluvut. Todettiin, että pääseuran toiminnasta keskeisintä on ollut Koivisto Viesti -lehden julkaiseminen ja Koivisto juhlien järjestelyn tukeminen. Vuoden 2014 toimintasuunnitelmassa juhlien järjestäminen Koivistolla tuo lisä-vastuuta pääseuran organisaatiolle.

Johtokuntaan valittiin uusina miehinä Hannu Seppinen Turusta ja Matti Agge Paraisilta. Aktiiviset miehet ovat olleet koivistolaisessa toiminnassa mukana aiemminkin. Paraisilla järjestettiin hiljan talvikalastuksen esittelytilaisuuskin. Tuulesta ja tuiskusta huolimatta perinnettä välittyi näin jälkipolvillekin.

Aktiivista on Kotkan suunnallakin, jossa Karhulan ja Haminan ympäristön koivistolaiset ovat valmistautumassa ensikesän suurjuhlaan. Juhlien järjestelytoimikunnan puheenjohtaja Tuomo Kokkala muistutti meitä kaikkia allakoimaan juhlat viikkoa myöhemmäksi kuin Koivisto-juhlat tavallisesti ovat. Heinäkuun viimeisenä viikonloppuna Kotkassa on meripäivät ja omat juhlamme ovat sitten elokuun ensimmäisenä viikonloppuna. Koivistolaiset ovat mukana myös meripäivillä, joten tänä vuonna voisi merenranta- ja satamakaupunki Kotkassa viettää vaikka pidemmänkin lomajakson.

Rantakoivun alla

Talvijuhlien ohjelma oli tänä vuonna erittäin kotikutoista ja

Iiriksen kalapöytä maistuu aina

pienimuotoista. Vaikka toiminnassa ja seuran taloudessa on pystytykin satunnaisia kuluja karsimalla ja järjeistämällä säästämään, ei säästämistä pitäisi ulottaa varsinaiseen toimintaan, päinvastoin. Tokihan Karjalasta kajahtaa, mutta kun ohjelmana on yhteislaulu, ja vaikka laulattajana loistava laulaja, niin säestäjäs-tä ei kannataisi tinkiä. Sinisestä laulukirjasta oli valikoitu tuttuja koivistolaisten ikivihreitä ja Koiviston poikien levyiltä vähän vieraampia koivistolaislauluja. Niitä sitten laulelimme.

Viehättävän kotikutoinen oli myös puheenjohtaja Särkijärven toimeenpanema murresean-jen tietovisa. Siinä arvuuteltiin uhvattaa ja pulikkaa ja muita, vaikeitakin murreseanoja. Yllä-

Matti Agge, Lielax

Hannu Seppinen, Turku

tys ei varmastikaan ollut se, että parhaiten karjalaisia murreseanoja tunsivat murretta itsekin taitavat Helge Teikari ja Esko Kaukiainen. Mukavinta tietovisassa olivat pal-kinnot. Jouni J. jakoi jokaisesta oikeasta vastauksesta suklaisen pienen pääsiäispupun. Miten mukavalta tuntuikaan saada pieni, ilahduttava osaamisen merkki. Ja pääpalkintona olikin sitten pikku-

pupujen rivin lisäksi jättipupu. Teikarin perheessä pistetään suu makeaksi.

Talvijuhlilla pääsi suun herkuista nauttimaan myös koko yleisö, kun ravintolakoulun opiskelijat laitoivat ravintola Iiriksen kalapöydän koreaksi. Ruokapöytäturinoinnin jälkeen olikin sitten aika suunnata kotia ja ensi kesän tapahtumia kohti.

Vuosikokouksessa päätettiin jatkaa perinteisen tyyliin

Yhteislaulua Koiviston poikien malliin

Marja-Leena Montonen nauttii kaupanteosta ja koivistolaisesta seurasta

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Sukuhaaramme 301 jäsen

Koiviston kirjeenvaihtajaltamme ja lähettiläältämme tuli viesti liittyen kirkon kunnostukseen: Muuten voitaisiin asiassa edetä, mutta koska kirkon kunnostuksen rahoittajat eivät halua noudattaa ”maan tapaa”, on hanke ainakin hetkellisesti seisahtunut. Tätä on meillä täällä lännessä vaikea ymmärtää. Että maksajan pitäisi maksaa siitä, että saisi maksaa. No minä kuitenkin jaksan uskoa, että kärsivällisyydellä tämäkin asia vielä järjestyy.

Kärsivällisyyttä tarvitaan myös arkeologien työssä. Olin kuuntelemassa tohtori Hannu Takalan juhlapuhetta arkeologisella illallisella. Aihe oli mielenkiintoinen: mistä me suomalaiset oikein olemme tulleet. Takala on tehnyt kaivauksia Suomessa Porvoonjokilaakson rantatörmällä, mm. Salpausselällä Ristolassa sekä Karjalan kannaksella ja Laatokan rannoilla.

10 000 – vuotta sitten, kun Helsingin päällä oli 73 metriä vettä, samoin Varsinais-Suomi ole veden alla ja Ruotsi jään alla, Porvoonjokilaakso oli lahti, jonka perukoilla oli ihmisasutusta. Samanlaista porukkaa piikivilöydösten perusteella, kuin mitä oli kulkenut Karjalan kannaksella, ja vähintäänkin ollut yhteyksissä virolaisten kanssa.

Kaivauksien nuotiopaikkoja tutkittaessa on voitu päätellä esimerkiksi se, että ruokana on ollut ainakin hirveä ja haukea ja tunnistamatonta sorsalintua. Ovatkohan tältä ajalta saakka periytyneet kalevalaiset kansanrunomme ja Kalevala eepoksen tarinat hiiden hirvestä, hauen leukaluusta kanteleena ja sotkan munasta, josta kaikki syntyi?

Noista ajoista on 300 miessukupolvea kulunut. Viehättävää on ajatella, että siinä me nyt sitten, kuka 298 kuka 301 sukupolven edustajat olemme kaikki tämän hienon ketjun lenkkejä.

Hartaast´

Ankkuri uskon käsitteenä

Koivistolaiset tuntevat hyvin ankkurin merkityksen. Kalastettaessa ankkuri piti veneen tai laivan paikoillaan, että voitiin keskittyä työhön. Isoillakin laivoilla on ollut ankkuri, jopa kaksikin. Itse en tietenkään ole mikään ankkuri-asiantuntija.

Lapsena jo saimme korun kaulaamme, jossa oli sydän, ankkuri ja risti. Risti oli uskomme merkki, sydän oli rakkauden merkki. Rakkaushan on tärkein voiman lähde elämässämme ja ilman rakkautta meitä ei olisi-kaan. Ankkuri kuvaa toivoa.

Ihme kuitenkin, että Vanhassa Testamentissa ei kertaakaan mainita ankkuria. Uudessa Testamentissa se esiintyy kaksi kertaa. Ensimmäinen maininta on Paavalin merimatkalta Roomaan: ”He nostivat ankkurin ja kulkivat aivan likitse Kreetaa” (Apt.27:13) Siinä ankkuri- sana esiin- siis aivan normaalissa käytössä. Ankkurin historiasta en tiedä, kuinka kauan vanhan maailman aikana on ollut laivoja, joissa on ollut ankkuri.

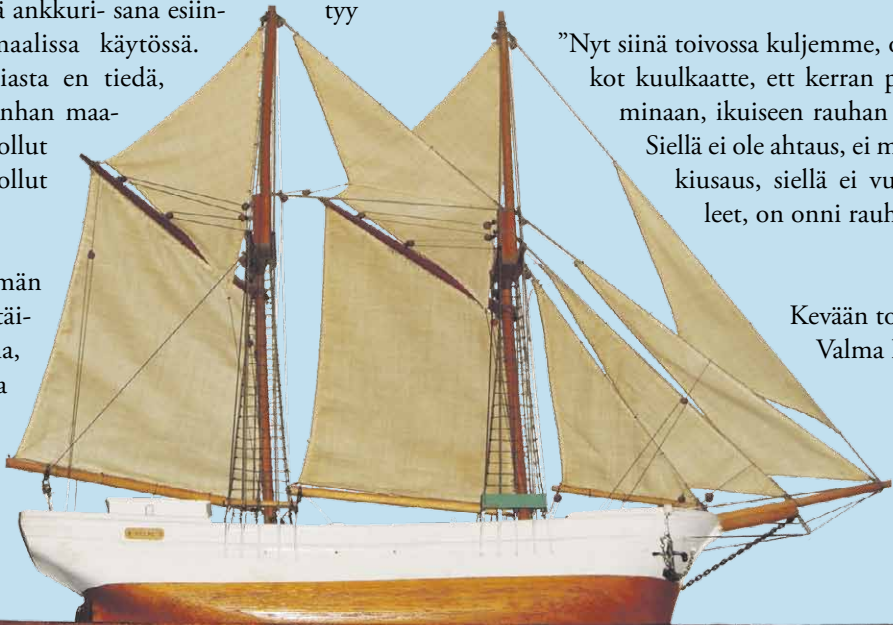
Se, mikä on tämän kirjoituksen tähtäimessä on siis sana, joka tarkoittaa kristityn **toivon** perustaa. Siitä heprealaiskirjeen kirjoittaja sanoo:

”Se toivo meille on ikään kuin sielun ankkuri, varma ja luja, joka ulottuu esiripun sisäpuolelle asti, jonne Jeesus edellä juoksijana meidän puolestamme on mennyt, tultuaan ylimmäiseksi papiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan, iankaikkisesti” (Hepr.6:19-20).

Kun nykypäivänä, ja juuri tänään, kun tätä kirjoitan, keskustellaan pahuuden voimista, on syytä ihastella sitä, että meillä uskovilla on toivon ankkuri. Käytännössä se tarkoittaa mm. sitä, että kun meille tehdään pahaa, me voimme aina toivoa, että meillä on taivaassa apuvoimia, jotka tulevat apuun, kun rukouksessa vedämme ankkurista. Aivan kuin vanhoissa kartanoissa vedettiin soittokellosta, että apuväki tuli paikalle. Säästymme pahasta, kun meillä on vahva toivo, että kerran kaikki valkenee, kun saamme kiinnittää ankkurimme lopullisesti taivaan valkamaan.

”Nyt siinä toivossa kuljemme, oi veljet, sis- kot kuulkaatte, ett kerran päästään hamin-inaan, ikuiseen rauhan satamaan. / Siellä ei ole ahtaus, ei murhe, vaiva, kiusaus, siellä ei vuoda kyyneleet, on onni rauha iäinen”

Kevään toivossa
Valma Luukka

Rakkaamme, sisarukset

Pirkko Marjatta
VIRRANKOSKI

o.s. Hoikkala

s. 15.6.1941 Temmes (Koivisto)
k. 24.10.2012 Turku

Zohar: ”Universumilla on suunta, joka kehittyi kohti suurempaa koherenssia. Jos etsimme jotakin, jota nimitämme Jumalaksi uuden fysiikan universumissa, voidaan aloittaa koherentista kvanttityhjiöstä. Tämä antaa luvan puhua ihmisestä Jumalan työn luomiskumppanina.”

Rakkaudella muistaen
Osmo
Mariika, Mads, Martin ja Emilie
Milena, Wicleff ja Hermann

Alli Heloisa
LEHMUS

o.s. Hoikkala

s. 31.1.1940 Kuhmoinen (Koivisto)
k. 26.1.2013 Turku

Kulje Äiti kerallamme,
Mummi rakas matkallamme.
Elä muistoissa mukana,
voiman lähteenä lähellä,
sävelinä sielussamme,
elämämme enkeleinä,
taivaankin portin takana.

Rakkaudella muistaen
Anne, Simo, Nea, Nella ja Niklas
Marjo, Teijo, Miikka ja Mikaela

Eero Olavi Römpötin muistotilaisuudessa Mäntsälässä pidetty muistelo 9.2.2013

Eero syntyi 25.9.1920 Karjalassa, Koiviston pitäjän Lemminkylässä maanviljelijäperheeseen, Anti Konstan poikana. Hän oli esikoinen kolmesta sisaruksesta.

Eero oli 8-vuotias keväällä 1929, kun heillä syntyi tulipalo palvelijan huolimattomuudesta. Kova tuuli saunalta päin levitti paloa, joka oli saanut alkunsa muuripadan läheltä. Päärakennus, navetta ja muut maatilan rakennukset paloivat maan tasalle. Perhe joutui evakkoon naapurissa olevaan Setälään.

Tulipalon jälkeen Eeron isä osti Humaljoelta hirsitalon, joka tuotiin Lemmin kylään hevostalkoilla. Talo pystytettiin suureksi osin talkoovoimin palaneen talon rauniolle ja asumaan päästiin samana syksynä

1929. Nuorena Eero osallistui kotitöihin voimiensa mukaan.

Talvisota syttyi 30.11.1939. Eero joutui 19-vuotiaana sotilaspoikana ilmasuojelujoukkoihin Makslahteen ja sieltä perääntymisvaiheen aikana ilmasuojelujoukot hiihtivät Koivistolta Suomenlahden poikki Säkkijärvelle. Talvisodan päätyttyä maaliskuussa 1940 Eero joutui alokkaaksi armeijaan.

Välirauhan aikana 1940-luvulla Eero ja muut sotilaat vietiin Luumäelle, Junttolan kylään, jossa mm. presidentti Svinhufvud tervehti heitä. Miehiä kuljetettiin Ryttylässä, Kuusamossa ja Murtovaarassa oleviin koulutuskeskuksiin, joista heidät siirrettiin raintamalle. Armeijassa ollessaan Eero

oli myöhemmin mm. purkamassa Sommeen mottia.

jatkosodan hyökkäysvaiheen aikana Eero oli sotimassa Itä-Karjalassa, jossa hän haavoittui oikeaan jalkaan. Tuohon haavoittumiseen loppui Eeron palvelusaika sodassa.

Eero pääsi siviiliin 1945 ja meni Pohjaslahdelle. Siellä hänen perheensä oli evakkona. Eeron vanhemmat saivat ostettua pika-asutustilan Mäntsälän Mattilasta 1946. Talo ja muut maatilan rakennukset rakennettiin ja asumaan päästiin uuteen kotiin.

Eero opiskeli muurariksi Turussa. Hän oli hyvä muurari. Tuohon aikaan evakkojen uudisrakennuksilla oli hyvää muurarista paljon kysyntää ja näin Eerolla riitti töitä.

Eero oli naimisissa Humaljoelta kotoisin olevan Elsan, os. Torvastin, kanssa yli 55 vuotta. Elsa nukkui pois 2010. Eero ja Elsa olivat pienviljelijöitä ja hoitivat myös karjataloutta.

Eeron 92 ikävuoteen mahtui niin iloja kuin surujakin, mutta aina hän pyysi apua Jumalalta. Usko Jumalaan ei häneltä koskaan horjunut...

Kiitos Eero

Aila Römpötti

– Puheenjohtajalt' itseltää –

Haipakkaa ko painaa, eip saa vanhuus kii

Historian suuria muutoksia on vaikea havaita, jos on niiden keskellä. Yksi niistä liippaa nyt läheltä.

Alkujaan ihmiselämässä oli oikeastaan vain kaksi ikäkautta, lapsuus ja aikuisuus. Ansiotyöhön ryhdyttiin heti kun kyettiin. Aniharva sinnitteli niin pitkään, että häntä saattoi kutsua vanhukseksi. Vielä 1800-luvun alussakin keskimääräinen elinikä jäi parhaimmillaan 30 vuoteen.

Kun kansaneläkejärjestelmä synnytetettiin vuonna 1937, noin joka toinen suomalainen saavutti 65 vuoden iän. Vanhuus oli jo oma elämänvaiheensa. Pitenevä koulunkäynti hilasi ylös lapsuuden päättymistä ja työelämään siirtymistä.

Edellinen uusi elämäkausi kehkeytyi 1950-luvulla: nuoruus. Sillä oli omat idolinsa ja kulttuurinsa. Aikuiseksi ei vielä tarvinnut ryhtyä, mutta epäitsenäinen lapsuus oli jo takana.

Tällä hetkellä vanhuudesta on irtautumassa omaksi ikäkaudekseen kolmas ikä. Elinikä pitenee, ja lisävuodet tulevat väliin eivätkä loppuun.

Murroksesta kertoo sekin, että sopivaa nimikettä uudelle elämänvaiheelle ei ole löytynyt. Vanhuksia ei vielä olla, eikä muukaan ikää kuvaava nimike kuten seniori tai eläkeläinen tunnu oikealta. Terveyttä, aktiivisuutta

ja rahaa on, ja elämä muistuttaa kolmen kuukauden peräkkäisiä kesä-, syys-, talvi- ja kevätlomia. Tämä kasvava joukko on myös valtaisa resurssi, kun sille löytyy käyttöä. Ikääntyminen on pitkälti asennekysymys; kun vetäytyy vanhuuden lepoon, sinne myös jää.

Siirtyminen työelämästä eteenpäin jättää sosiaaliseen ympäristöön aukkoja, joita järjestötoiminta osaltaan täyttää. Se tarjoaa sosiaalisia suhteita, elämyksiä ja tavoitteita elämään.

Ja niinhän tämä toimii: jokaisen pitää saada toiminnasta enemmän kuin mitä siihen antaa.

Jouni Särkijärvi

Rakas veljeni, setämme

Eero Olavi RÖMPÖTTI

s. 25.9.1920 Koiviston Lemminkylässä
k. 24.1.2013 Mäntsälässä

*Väsymys tuli kuin hiipien hiljaa,
se vei voimat ja unen antoi.
Se taittoi sukumme vanhinta viljaa,
se rakkaamme ikuiseen uneen kantoi.*

Syvästi kaivaten ja kiittollisuudella muistaen
Raimo ja Aila
Raila, Rauli, Reija ja Arja perheineen
sukulaiset ja ystävät

Eero siunattiin 9.2.2013 Mäntsälän kirkossa
läheisten ja ystävien läsnä ollessa. Kiitos osanotostanne.
Kiitämme myös Kivistöntien palvelutalon henkilökuntaa
Eeron hyvästä hoidosta.

**Suomen
Koivisto-Seura r.y.**
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseitienä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Jouni J. Särkijärvi
Kuurinniityntie 1, 02750 Espoo
puh. 040-516 4951
jouni.sarkijarvi@pp.inet.fi
Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651
Sihteeri, Virpi Huhtanen,
Ahtaanmäki1A2, 02280 Espoo.
puh. 0440-501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi
varalla Risto Kaukiainen, Helsinki

Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
puh. 05-5448850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341
Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj.
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 050-548 1601
Senioritoimikunta, Helge Teikari pj.
07190 Halkia
puh. 019-664 8112

Hallituksen muut jäsenet:
Raimo Kyytsönen, Mäntsälä
varalla Hannu Veijalainen, Lahti
Matti Agge, Parainen. 040-536 7701
varalla Airi Saarinen, Turku
Tuomo Kokkala, Kotka. 050-589 4443
varalla seppo Rytölä, Kotka
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Hämäläinen, Espoo
Riitta Nurmi, Porvoo. 041-455 8885
varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo

Hannu Seppinen, Turku. 040-703 1244
varalla Tuula Agge, Parainen
Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098
varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
puh. 040-5811 642
Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-583 5397
koivisto-saatio@kolumbus.fi

Tatu Koch, seikkailija ja monitaitoinen mies 1/3

Selvitys siitä mitä ja miten sain selville Tatun kertomusten todenperäisyyden.

Setäni Nantti Louhivuoren vaimon veli ”Tatu” eli kirkonkirjojen mukaan Aleksander Waldemar Koch syntyi olutmestari Johan Koch’in perheeseen Koiviston pitäjän Kotterlahteen 18.1.1899. Kirkonkirjojen mukaan hänen äidinkielenä oli venäjä. Tämä tuntuu hieman erikoiselta, koska hänen sukunsa on alkuperältään mitä ilmeisimmin Saksasta lähtöisin, mutta selittää omalta osaltaan hänen mahdollisuuksiaan siihen toimintaan, josta hänen elämäkertansa kertoo.

Tutustuin Tatuun ehkä 1949 tai 1950, ollessani 14-15-vuotias. Kävimme siihen aikaan Raumalla isovanhempieni luona joka joululoma. Isä otti yhteyttä Tatuun ja me vierailimme hänen luonaan Petäjässä olevassa entisessä Varpioitten huvilassa, jonka Hollmingin telakka oli ostanut henkilökuntansa asunnoiksi. Samalla tontilla olleeseen tallirakennukseen oli sijoitettu kaksi yhtiön hevosta, jotka olivat armeijan entisiä ratsuhevosia. Toinen näistä oli tumma ja toinen valkoinen Orlov-rotuinen hevonen. Saimme isäni kanssa ratsastaa näillä hevosilla ympyränmuotoista verraten pientä ratsastusuraa. Sain ratsukseni valkoisen Orlovin, mutta sillä oli merkillinen halu olla aina ensimmäinen. Niinpä ohitettuamme tumman hevosen, ei kestänyt kauaakaan, kun ratsuni oli taas tumman hevosen takana ja sen täytyi päästä ohi.

Eräänä iltana istuskelimme isäni kanssa Tatun luona ja Tatu kertoili värikkääseen tapaansa elämänsä vaiheista. Minä kuuntelin korvat höröllään ja mieli avoimena. Kertomukset olivat jännittävämpiä kuin parhaissa jännäreissä. Mieleeni jäivät kertomukset Viipurin linnan haltuun ottamisesta vuonna 1918, kun valkoiset vielä piirittivät Viipuria ja siitä, kuinka Tatu kiipesi linnan tornissa olleeseen lipputankoon sitomaan sinne vankien itsensä tekemää lippua, jolla haluttiin ilmoittaa piirittäjille, että linna oli jo valkoisten suojeluskuntalaisten hallussa. Tämä tapahtui 28.04.1918. Mielenkiintoista olisi tietää, millainen tuo lippu oli. Ehkä se muistutti jo tulevaa Suomen lippua. Suomen siniristilippuhan vahvistettiin virallisesti vasta 29.05.1918. Tatu kertoi myös osallistumisestaan Viron, Latvian ja Puolan itsenäistymistäisteluihin. Todennäköisesti hän oli mennyt Viroon mukaan majuri Ekströmin suomalaispataljoonassa, josta mainitaan mm. sen 19.01.1919 suorittama Nar-

Tatu Koch

van valtaus ja venäläisten ajaminen Narvajoen taakse. Hän kertoi myös Virossa käymästään kaksintaistelusta.

Myöhemmin olen muistellut noita kertomuksia ja mieleeni on hiipinyt epäily niiden todenperäisyydestä. Kerran katsellessani Tyrvään Kirjakaupassa Viipurista kertovia kirjoja, osui silmiini kertomus suojeluskuntalaisten suorittamasta Viipurin linnan valtauksista. Tapahtumat menivät juuri Tatun kertomusten mukaisesti. En silloin ostanut kirjaa ja myöhemmin, kun olisin halunnut sen hankkia, en enää löytänyt kirjaa edes kirjastosta.

Ryhtyessäni selvittämään Tatun elämänvaiheita, olen joutunut ottamaan yhteyttä hyvin moniin henkilöihin, joilta olen saanut apua auliisti. Mainitsen tässä esimerkkeinä taiteilija, kuvanveistäjä Aila Salon, joka on yhden Hollming Oy:n perustajan, suurimman osakkeenomistajan ja toimitusjohtajan, merikapteeni Filip W. Hollmingin tytär sekä seuraavan toimitusjohtajan, insinööri Reino Salon puoliso. Häneltä olen saanut kirjeitse tietoja Tatun vaiheista lähinnä Raumalla sekä yhteystiedon rouva Eila Raaskaan. ”Eila neiti”, kuten häntä aikoinaan kutsuttiin, oli Koivistolla töissä isänsä laivausliikkeessä ja sotien jälkeen asianajoliikkeen palveluksessa Haminassa, josta Filip Hollming ”komensi” hänet puhelinsoitolla Raumalle, jossa häntä kuulema nyt tarvittiin. Eila Pukonen, myöhemmin Raaska, toimi Hollming Oy:n konttorissa ja myöhemmin 5 vuotta konttoripäällikkönäkin. Nykyisin, 93½ vuotiaana, hän asuu Helsingissä. Kansallisarkiston tutkija Lars Westerlund antoi minulle tietoja kirjoista, joissa kerrottaisiin Viipurin suojeluskunnasta ja Aleksander Koch’ista. Jaakko Raholalta, professori Jaakko Raholan pojalta, tiedustelin tietoja hänen isänsä muistiinpanoista, joita hän olettamukseni mukaan

Hemmo Louhivuori

olisi tehnyt Tatusta, mutta tällaisia tietoja ei löytynyt. Sitä vastoin sain hyvin mielenkiintoisen kirjan: Raholan kriteeri, Professori Jaakko Raholan elämä ja työ. Lisäksi Jaakko Rahola jr. kertoi

"Tatun kertomukset olivat jännittävämpiä kuin parhaissa jännäreissä."

omista kokemuksistaan Tatusta. Lisäksi haluan kiittää Marja Kallia, joka lähetti minulle Hollming Oy:n historiikin ja Reino, ”Repe, trumputtaja”, Peippo, joka antoi alustavia tietoja.

Sukuselvityksen tiedot olen kerännyt Karjala-tietokantahausta KATIHA, <http://www.karjalatk.fi/katiha/index.php>

Pauline sisiko

Tatu eli Aleksander (Aleksanteri) Waldemar Woldemarinpoika Koch syntyi olutmestari ja tehtailija Johan Woldemar Pietarinpoika Koch’in, s.1868, k.1910 ja hänen vaimonsa Adele Maria Juhontytär Wickel’in s.1869 perheeseen Koiviston pitäjän Kotterlahdessa kuudentena lapsena 18.01.1899. Isoisä oli jo asunut Koivistolla. Hän oli Petter (Pietari) Michel Koch s.28.09.1835 ja ammatiltaan talouskauppias. Isoäiti oli Paulina Fredrika Martens s.07.01.1840.

Koch’in sisarusparvi kokonaisuudessaan: 1. Pietari (Petter) Koch s. 22.01.1889, 2. Edith Emilia Koch s. 15.09.1890, k. 22.12.1891, 3. Pauline (Paula) Maria Koch/Louhivuori s. 27.03.1893, k. 07.09.1943, 4.

Viipurin sk.-laivueen päällystöä.

Alarivi: E. Keckman, Villberg, V. Ruth, Th. Segersven, J. Lehtonen; toinen rivi: P. Kanerva, E. Engström, L. Perander, G. Palonen, E. Saraste, U. Siven. V. Kratz, A. Koch; yläarivi: A. Väänänen, N. Erikilä, I. Salo, V. Sallinen ja P. Suolahti.

Edith Emilia Koch s. 28.12.1894, 5. Lydia (Lydia) Emilia Koch s. 29.05.1896, 6. Aleksander (Aleksanteri) Waldemar (”TATU”) Koch s. 18.01.1899, 7. Edmund Koch s. 02.12.1902, k. 02.12.1902, 8. Ernst Fredrik Koch s. 12.05.1904, k. 18.12.1904, 9. Lilli Adele Koch s. 08.02.1907. Kaikki lapset ovat syntyneet Koiviston pitäjän Kotterlahdessa. Kotterlahti oli Koiviston kirkonkylän lähellä oleva kylä, matkaa n. 3 km.

Eila Raaska on kertonut, että Tatu tunnettiin Koivistolla hänen nuoruutensa aikana hyvin miellyttävänä ja avuliaana nuorena miehenä. Tatu oli töissä Rantaravintolassa Rantatien varressa. Erään kerran Tatu oli ilmeisesti saanut satamassa usein vierailleen Britanic-laivan kapteenilta tehtäväkseen järjestää Kotterlahden nuorisolle tanssi-illan Koiviston Kasinolla, joka oli 3 km päässä Tervahartelan kylässä. Kutsuttuja oli mukana 8 – 10 tyttöä ja poikaa. Kasinolla heille tarjottiin ruokakin.

Rautatie Koivisto – Terijoki valmistui 1916. Saattaa olla, että Tatusta tuli rautatieläinen juuri tästä syystä. Riihimäki – Pietari rata oli valmistunut jo vuonna 1870, mutta Viipuri – Johannes – Koivisto rata valmistui vasta 1924. Tatuhan kertoi olleensa venäläisen panssarijunan veturin lämmittäjänä. Näin hän oli tietoinen venäläisten panssarijunien sijainnista ja liikkeistä 1917-1918. Tietojaan hän toimitti Viipurin suojeluskuntalaisille ja tätä kautta valkoisten joukoille.

Yrjö Oran kirjassa Viipurin suojeluskunta vuosina 1917 – 1927 on kerrottu Suomen vapaussodan vaiheista Viipurissa. Kaupungissa oli suojeluskuntalaisia, punakaartilaisia ja venäläisiä

joukko-osastoja. Näiden kaikkien keskinäiset välit olivat hyvin sekavat. Kirja keskittyy kertomaan Viipurin ensimmäisestä suojeluskunnasta kesäkuusta 1917 tammikuuhun 1918 ja toisesta suojeluskunnasta saman vuoden helmikuusta lähtien. Seuraavat lainaukset, tosin lyhennettyinä, perustuvat tähän hyvin mielenkiintoiseen kirjaan.

Kosti Niemelä

Ensimmäisen suojeluskunnan toiminta päättyi Pietisen tehtaan kahakkaa seuranneisiin tapahtumiin ja apuun kutsuttujen maa-lissuojeluskuntien marssiin 22. päivä tammikuuta Viipurista jään yli Venäjänsaareen, joka on Lihaniemen kärjen tuntumassa Viipurista Uuraaseen päin.

Toisen suojeluskunnan perustaminen käynnistyi heti helmikuusta 1918. Toiminnan huipukohta oli Patterinmäen valtaus huhtikuun 23. ja 24. päivien välisenä yönä 1918. Se päättyi kuitenkin antautumiseen. Toiminta lopui tämän suojeluskunnan osalta toukokuun lopussa 1918.

Kirjasta löytyi yllättäen nimi kapteeni Kosti Niemelä. Hän ja hänen perheensä olivat Raumalla

Johtokunna asjoi

Aurinkoinen Porvoo kutsui koivistolaisia vuosikokoukseen 16.3.2013 päättämään yhteisistä asioista. Seura tarjosi vuosikokouksen osanottajille tulokohvit. Vuosikokoukseen osallistui 42 äänivaltaista yhdistyksen jäsentä. Vuosikokous pidettiin Ravintola Iiriksen auditoriossa.

• Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi Pentti Karvonen Porvoosta.

• Vuosikokous hyväksyi ja vahvisti vuoden 2012 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä vuoden 2013 toimintasuunnitelman ja talousarvion.

• Vuosikokous vahvisti vuoden 2013 jäsenmaksuksi nykyisen 28 euroa. Suurin osa jäsenmaksusta käytetään Koiviston Viestin paino- ja postituskustannuksiin. Karjalan Liiton 10 euron jäsenmaksun voi edelleen maksaa seuran jäsenmaksun yhteydessä, jolloin jäsenmaksut ovat yhteensä 38 euroa.

• Suomen Koivisto-Seuran puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti edelleen Jouni J. Särkijärvi. Samoin seuran varapuheenjohtajaksi valittiin niin ikään yksimielisesti edelleen Tuula Koppinen.

• Vuosikokous myönsi pyynnöstä eron Eero Ahtikarille Kaarinasta. Hänen tilalleen yhden vuoden loppukaudeksi valittiin Matti Agge Paraisilta. Erovuoroisista varsinaisista johtokunnan jäsenistä valittiin uudelleen kahden vuoden toimintakaudeksi Virpi Huhtanen Espoosta, Riitta Nurmi Porvoosta ja Tuula Raukola Kotkasta. Hanna Silfver Turusta jättäytyi johtokuntatyöskentelystä sivuun. Hänen tilalleen valittiin Hannu Seppinen Turusta. Varsinaisten jäsenten henkilökohtaisiksi varajäseniksi valittiin Risto Kaukiainen Helsingistä (Huhtanen), Marja-Leena Montonen Porvoosta (Nurmi), Mirja Haapanen Haminaasta (Raukola) ja Tuula Agge Paraisilta (Seppinen).

• Seuran toiminnantarkastajana jatkaa Pirjo Vihanto Karkkilasta. Varatoiminnantarkastajaksi valittiin edelleen Matti Luukkainen Helsingistä.

• Vuosikokous hyväksyi seuran puheenjohtajan ehdotuksen, jonka mu-

kaan sääntöihin merkityt matkakorvauksista ja palkkioista päättäminen sekä kokouskutsujen ja tiedonantojen toimittaminen käsitellään vastaisuudessa vuosikokouksessa vain siinä tapauksessa, että näihin kohtiin ehdotetaan muutoksia.

• Uuden johtokunnan järjestäytymiskokous pidetään kevään aikana.

HUOM!

Koivisto-Seuran ja Karjalan Liiton jäsenmaksu on vuonna 2013 yhteensä 38 euroa, ei 41 euroa, kuten joihinkin jäsenmaksuihin on virheellisesti merkitty. Koivisto-Seuran oma jäsenmaksu on 28 euroa. Huomioithan oikean summan maksaessasi.

Johtokunta

Vuoden Koivistolainen 2013

Innovaatiot on päivän sana – niitä on Vuoden Koivistolainen 2012, ”sotilaspoika” Veikko Ilmasti kehittänyt mittavan määrän kuitenkin jo vuosikymmenien ajan. Helsingin juhlilla pitämässään kiitospuheessa Veikko Ilmasti huomioi myös muita menestyneitä koivistolaisia. Kenelle heistä myönnetään Vuoden Koivistolainen 2013 -tunnustus?

Lähetä vapaamuotoinen ehdotus sihteerille postitse osoitteeseen Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo tai sähköpostitse virpi.huhtanen@kolumbus.fi.

Merkitse ehdotukseen selkeästi ehdotettavan henkilön nimi yhteystietoinen, ehdottavan henkilön tai yhdistyksen nimi yhteystietoineen sekä ehdotuksen perustelut. Kokoa perustelut varsinaiseen ehdotuskirjeeseen mahdollisimman lyhyesti. Ehdotusten on oltava perillä viimeistään 15.4.2013.

Johtokunta

KOIVISTON AUTO
www.koivistonauto.fi

Johanneksesta?

Kysyisin onko kenelläkään tietoa sukulaisistani jotka ovat kotoisin Johanneksen pitäjästä ja asuneet tietojeni mukaan kirjolan kylässä.

He ovat isoisäni Väinö Reinhold Heikinpoika Mård s. 7.5.1886 johanneksessa k. 1971 ja hänen vaimonsa Alina Matintytär Juopperi s. 21.3.1896 Säkkiärvellä. Lapset Toivo Mård s. 4.6.1926 ja Ahti Mård s. 17.2.1928 he molemmat ovat kuolleet ja heistä Ahti oli isäni. Toivolla ei ollut lapsia ja itse olen ainoa lapsi. Talvisodan aikana he muuttivat Turun seudulle ja sieltä myöhemmin Helsinkiin.

En tiedä yhtään isäni puoleista sukulaista mutta muistan kuulleen että Väinöllä oli kaksi tai kolme veljeä, joten heitä ilmeisesti on. Olisin kiitollinen jos joku tietäisi heistä jotain.

Terveisin Jari Mård Jyväskylä, puhelin 040 8169 664
sähköposti: jarit.mard@gmail.com

äitini vanhempien Martta ja Iivari Sinisalon hyviä perhetuttuja. Olivatpa he Kostin ja Maijan pojan, Jukan, sylikummeja. Kosti oli syntynyt Käkisalmissa v. 1893 ja kuoli Raumalla 1967. Kosti Niemelä oli Raumalla Rauman suojeluskunnan päällikkö, myöhemmin Satakunnan Suojeluskuntapiirin IV alueen aluepäällikkö. Raumalle pariskunta oli muuttanut 1925. Heidän poikansa Jukka Niemelä vahvisti, että kysymyksessä on hänen isänsä. Kirjassa vilahtelee monia muitakin tuttuja sukunimiä, jotka nykyisin tunnetaan maamme poliittisista tai sotilaspiireistä, esimerkiksi: Aminoff, Hägglund, Meurman ja Stubb. Ajatukset irrottautua Venäjän vallasta alkoivat voimistua heti ensimmäisen maailmansodan alettua 1914. Venäjän vallankumous 1917 merkitsi toiminnan alkamista.

Kuten jo aikaisemmin mainitsin Viipurissa ensimmäinen huomattavampi yhteenotto tapahtui 19. ja 20. päivä tammi-kuuta 1918 Pietisen tehtaalla, joka toimi valkoisten asevarastona ja jakokeskuksena. Seuranneiden sekavien aikojen kuluessa Viipurin ensimmäinen suojeluskunta hajaantui vähitellen. Kapinalliset olivat ottaneet kaupungin haltuunsa tammikuun 22. päivän jälkeen. Vakoilua kaupungissa harjoitti kuitenkin valkoisten puolesta suuri joukko henkilöitä, kuten insinööri S. Olin, kauppias E. Kilpiä, pankinjohtaja O. Järveläinen, rautatieläinen Aleksander Koch, konttoristi Aksel Grönroos ja August Väänänen ym. Mainittakoon, että jotkut vakoilijat, kuten esim. Aleksander Koch toimivat kaksoisagentteina, jolloin punaiset eivät osanneet epäillä heitä kovinkaan helposti. Koch toimi myös kapakkamuusikkona punaisten ja venäläisten suosi-
massa hotelli Aristossa, soitellen jopa ”kenraali” Kaljuselle ja kuunteli täällä sotilaiden ja punaistenkin puheita tarkalla korvalla. Kaljunen oli kuuluisa raakuudestaan. Valkoisten joukossa oli puolestaan punaisten vakoilijoita.

Kaukiaisten sukukokous Kanneljärvellä

Koiviston Kaukiaiset haluavat varmistaa Heikki Tuomaanpojan yhteydet Säkkijärven Kaukialaan. DNA-tutkimuksista toivotaan apua seitsemän sukupolven takaiseen esi-isämme syntymäpaikan löytämiseksi. Kanneljärven Opisto veti paikalle 22 sukuseuran jäsentä.

Koiviston Kaukiaisten sukuseura kokoontui 20. 10. 2012 perinteiseen kokoukseensa Kanneljärven Opistolle. Hormajärven luonnonkauniit maisemat antoivat hyvät puitteet tähän jokasyksyiseen tapaamiseen. Isäntänä toimi sukuseuran puheenjohtaja Risto Kaukiainen. Aamu aloitettiin kahvituksella ja iloinen puheensorina karisti loputkin unihiekat silmistämme. Kun kohvit oli juotu, siirryttiin luokahuoneeseen askartelemaan sukuasioitten pariin. Puheenjohtaja Risto Kaukiainen avasi kokouksen ja toivotti hersyvään tapaansa kaikki osanottajat tervetulleiksi. ”Minulle tuli hiukan koulumainen olo”, totesi opiston emeritus rehtori avauksessaan. Entiset opetusvuodet nousivat varmasti pintaan hänen seis-

kaasti historiallista dokumenttia Kaukiaisien suvun vaiheista eri vuosisatoina. Ahti Kaukiainen siirtyi esityksessään aikaan, jolloin käytiin suurta Pohjan sotaa. Säkkijärven historiakirja kertoo Kaukiaisten asuneen 1700-luvun taitteessa Säkkijärven Kaukialan kylässä. Siitä tiedosta heräsi ajatus selvittää Heikki Tuomaanpojan, synt. 1688, mahdolliset yhteydet Säkkijärvelle. Jokainen tiedonmurunen on nyt merkityksellinen, joten DNA-tutkimus tehdään asian varmistamiseksi. Ahti Kaukiainen valittiin kokouksessa suvun edustajana luovuttamaan vertaan tieteele.

Edelleen viitaten Ahdin tutkimuksiin olivat Säkkijärven Kaukiaiset varakasta väkeä ja he omistivat myös laivoja. Merenkulkutaitoja

Teksti ja kuvat: Veikko Grönroos

Sukuseuran jäseniä Kanneljärven Opiston portailla. Pienentyneestä joukosta osa ehti lähtemään kotimatalle.

Ahti Kaukiainen esitelmöi Koiviston Kaukiaisten suvun varhaisemmista vaiheista Tervahartialasta aina sotavuosiin asti. Seinällä näkyy Heikkilän tilan karttaa Penttilässä.

tessään tutussa luokassa edessään joukko sukuseuran jäseniä. Uudet kasvot pulpettien äärellä ilahduttivat erityistä ja antoivat sukuseuralle luottamusta tulevaisuuteen. Jäsenmäärämme on tällä hetkellä noin 70 ja paikalla heistä oli 22.

Seuraavaksi jokainen osallistuja sai esitellä itsensä ja kertoa muutamalla sanalla omista sukujuuristaan. Sukuhaarat erkanivat toisistaan; tuossa olemme vielä samaa puuta; tuossa eroamme eri sukuhaaroihin. Tällä tavoin sukuasioita käytiin ja sukuselvitykset saivat esi-isämme lähes heräämään henkiin, olemaan kanssamme ja hetken kuluttua katoamaan yhtä salaperäisesti kuin tulivatkin. Löysimme jokainen itsestämme innokkaan sukututkijan.

1700-luku oli Kaukiaisten suvulle kaiken alku

Ahti Kaukiainen ja Eero Ahrikari olivat keränneet ansiok-

tarvittiin kaupankäynnissä. Paljon on heitetty arvailuja, milloin ja miten Heikki Tuomaanpoika saapui Tervahartialaan. Yhden oletuksen mukaan hän olisi pestautunut nuorena laivapojaksi johonkin laivaan ja jossain historian käänteessä jäänyt sitten Koivistolle. Oliko kyseessä Simoloitten omistama laiva jää silti leijumaan ilmaan. Pohjan sota tavoitti koivistolaiset ensin ja sen seurauksena Kaukiaiset ovat saattaneet paeta myös Säkkijärvelle ja Heikki olisi tällöin tavannut Kerttu Simolan.

Ensimmäinen Kaukiainen saapuu Koivistolle

Ahdin mukaan Heikki Tuomaanpoika saapui Tervahartialaan 1710-1720 välillä. Siellä hän avioitui Simolan talon tyttären Kertun kanssa. Yhtiömiehen paikka lankesi hänelle todennäköisesti naimakaupan myötä. Isovihan aikana olot olivat ankarat ja kato-

oli käynyt väestössä. Heikin tulo Simolaan osui juuri tähän aikaan. Koivisto kärsi paljon isovihan aikaisista tapahtumista. Tsaari Pietari Suuren aikaiset sotajoukot pyyhälsivät aseineen Koiviston yli useampaan kertaan. Joukot yrittivät valloittaa Viipuria huonolla menestyksellä. Talvisin venäläiset pääsivät rannikkoa myötäillen jäätä myöten tekemään vahinkoa eri kyliin. Kirkkosaarella venäläiset tuikkasivat kirkon tuleen ja polttivat samalla siellä olleet arvokkaat kirkonkirjat. Pappikin katosi samoihin aikoihin oudosti jäljettämiin. Liekö palanut kirkkonsa mukana. Sodan yltäessä Säkkijärvelle olot siellä vuorostaan huononivat ja tässä voisi olla toinen syy Heikin lähtöön Koivistolle. Vielä elossa olevat Simolan talon jälkeläiset muistavat kuulleen suvussa kiertäneitä tarinoita Kaukiaisista.

Heikki Tuomaanpoika ja vaimonsa Kerttu saivat Juhanan lisäksi vielä kaksi poikaa ja tyttären. Ensimmäinen vaimo kuoli 1742 ja Heikki otti toiseksi vaimokseen Maria Matintyttären. Tästä liitosta syntyi vielä kaksi tytärtä. Heikki teki kesällä töitä laivalla ja talvella tienestää hankittiin kalastuksella. Hailia pyydettiin ja suolattiin myytäväksi Viroon. Ahti letkautti osuvasti, ”että hailit saatiin muuttumaan silakoiksi, kun ne suolattiin.” Kalat rahdattiin Viroon ja sepra-kaupassa saatiin vastineeksi jauhoja ja muuta hyödyllistä tavaraa. Tällä tavalla eläen laivoille oli merenkulullisesti jatkuvaa käyttöä.

Muutto Penttilään

1750-luvulla Kaukiaiset muuttivat Penttilään ja nyt löytyi maarekisteristä heitä koskevia merkintöjä. Muuttoon piti saada lupa läänityksen haltijalta. Kolme poikaa haki lupaa tilanpitoon ja heidän kelpoisuuttaan synnättiin oikein käräjillä. Heikki vanheni itsekkin ja joutui turvautumaan poikiinsa. Yksin hän ei olisi muuttolupaa saanut. Varsinainen omistusoikeus näihin verotiloihin saatiin vasta vuosien kuluttua. Penttilän kylä oli olemassa jo 1600-luvulla, ja tyhjää tilaa riitti uudisasukkaille. Nälänhätä ja kulkutaudit olivat verottaneet myös Kaukiaisten sukua jo Tervahartialan aikoina. Simolan väki kasvoi ja Heikin uusi avioliitto saattoi vaikuttaa myös yhtiömiehen asemaan, joten muutto oli väistämättä edessä. Vanhimman pojan Juhanan esikoinen Katriina oli merkitty syntyneeksi Penttilässä v. 1756. Heikki Tuomaanpojan maallinen vaellus päättyi Penttilässä 1758. Myöhemmin muodostettu Heikkilän tila oli Heikin nimi-perintö jälkipolville.

Pienenä sivujuonteena Ahti kertoi amiraali Creusista, jolle tsaari lahjoitti kokonaisia pitäjää. Myöhemmin lahjoitusmaat ja talonpojat siirrettiin Rajajoen asetehtaan ja Rokkalan lasitehtaan komentoon, joille piti suorittaa säädetyt veroluontoiset maksut ja verot. Vasta v. 1816 tilat palautettiin kruunulle. Metsänkäyttöoikeus palautettiin myöskin. Tällaisen kruununntilan perintöoikeuden saivat veljesten jälkeläiset suvun hallintaan.

Laivoja ja isännyyksiä

Kaukiaisten suvun omistamista laivoista alkoi kertyä enemmän tietoa 1800-luvulla. Laivojen lukumäärästä ei 1700-luvulta ole vielä kukaan varmaa tietoa, mutta 1800-luvulla alkoivat laivojen omistukset runsastua. Osakkuuksia oli varmasti enemmänkin. Kalastus oli pääelinkeinona ja maanviljelystä harjoitettiin omiksi tarpeiksi ja verojen maksun takia. Verot kerättiin usein voina ja muina hyödykkeinä, joten siinä oli yksi syy karjanpitoon. Kalastajat maksoivat veronsa yleensä hylkeenrasvana. Halkojen vienti Pietariin lisäsi laivojen tarvetta. Metsänkäytön tiukka säännöstely vaikeutti puutavaran hankkimista. Jopa rakennuspuiden käyttö omaan tarkoitukseen oli luvanvaraista. Tämä kielto kumoutui vasta 1817 aikoihin.

Suku kasvoi ja tilat jaettiin

Penttilässä Heikkilän tilalla elämä vakiintui vähitellen. Penttilän talo nro 3 oli monen suvun jäsenen koti syntymästä hautaan. Kolmas sukupolvi aikuistui ja perusti perheensä. Todennäköisesti uusi sukupolvi rakensi omat talonsa ja tarvitsivat näihin omia tiluksia. Tilaa alettiin jakaa veljesten kesken 1826 isojaon aikana. Ensimmäinen jako kahden veljeksen kesken. Sitten jakotoimituksia jatkettiin sukuhaarojen sisällä. Jakotoimitukset olivat pitkäkestoisia ja viimeisimmät päätettiin vasta 1930-luvulla. Oli metsää, pelttoa ja laivaosuuksia. Kartasta

Kirjotuksii` ja kuulumissii`

Pääsiäisaikaa

Kristikansa aloittaa vuoden laulamalla adventtina Hoosianna! Auta, pelasta!

saimme nähdä, mitenkä jaot oli toimeenpantu. Pellot ja metsät olivat alun perin hajanaisina pirstaleina. Niitä yritettiin eheyttää suurempiin kokonaisuuksiin. Jos saarissa metsälinjat kulkivat suorina linjauksina, niin Penttilässä alueet olivat enemmän rikkonaisia. Keskusteluissa matkattiin ympäri pitäjää ja käytiin välillä saarillakin. Jokainen halusi tietää omista lähtökohdistaan lisää vanhempiensa omistuksista.

Sukukirja teossa

Risto Kaukiainen kertasi käytyä keskustelua. Hän kiitti Ah-tia ja Eeroa hyvistä esityksistä. Alf Björkman oli tehnyt huomattavan työn karttojen parissa. Lopputulos oli kiitettävä ja siitä kiitos hänelle. “Sortovuodet ja nälänhätä olivat hirveitä kokemuksia myös meidän esisillemme.” “Sodat ovat aina ohjanneet elämäämme kautta aikojen.” Itse muistamme vielä viime sotien ajat ja suurten väkimäärien siirrot länteen. Osuvat kiteytykset muistuttivat sodasta ja nälästä. Ahdin esitelmä näytti yhden suvun matkan läpi monien vuosisatojen. Risto lupasi postittaa myöhemmin sukuselvityksen kaikille suvun jäsenille lähempää tutustumista varten. Kiiteltiin Ahdin suurta pohjatyötä, jota voidaan nyt täydentää ja jalostaa monella eri tavalla. Suvun levittäytyminen ja puun oksien lisääntyminen vaatii työpanostuksia laajemmalla rintamalla. Kuvat, sukutaulut, kartat, haastattelut ja muistelmat, kaikki ovat tärkeitä asioita. Ahti sai kuulijoilta erityiskiitokset tarinansa hyvästä maisemoinnista.

Ennen kahvitusta saimme kutsun viime vuoden tapaan Procantus -sekakuoron harjoitusyleisöksi. Kuoro esitti huippuosaamistaan ja lauloi meille kappaleensa Joulupuu on rakennettu ja Maa on niin kaunis. Esitykset lupailivat kuorolle hyvää menestystä tulevilla areenoilla. Joulun oli vielä matkaa, mutta nyt mielen valtasi varhainen joulun kaipuu. Kahvin juonnin jälkeen päivän päätteeksi ikuis-tettiin vielä ryhmäkuvat.

Hoosianna-virsi kaikuu jälleen näinä päivinä Suomenkin kirkoissa, kun vietetään kristikunnan suurinta juhlaa, pääsiäistä. Pääsiäisen vietto perustuu juutalaisten pessah-juhlaan, Egyptin orjuudesta pääsemisen muistoon, happamattoman leivän juhlaan, joka ei läheskään aina satu samaan aikaan meidän pääsiäisemme kanssa. Molemmat ovat ns. liikkuvia juhlia, meidän suunnilleen kevätpäiväntasausta seuraavan täydenkuun jälkeisenä sunnuntaina. Koko edeltävä viikko oli aikanaan niin merkittäviä tapahtumia täynnä, että jokaisella oli oma nimensäkin.

Palmusunnuntaita vietetään viikkoa ennen pääsiäistä muistelen Jeesuksen ratsastusta Jerusalemin pessah-juhlaan. Jo päiviä ennen tuota virpomispäivää me lapset Koivistolla ja vielä monena evakkovuonna kävimme hake-massa pellon- ja ojanpientareilta pajunoksia, jotka sitten kierreltiin ruskealla kreppipaperilla ja joihin sidottiin edelleen useita kreppipa-perista tehtyjä monivärisiä kukkia. Kukat tehtiin iltapuhdetöinä leikkaamalla saksilla jokainen kukanlehti oikeaan muotoiseksi ja eri kokoiseksi ja sukkapuikolla kover-tamalla lehdenkärjet kaareviksi ja kovertamalla ne sormin pulleiksi. Varhain palmusunnuntaiaamuna lähdettiin kiertämään sukulaiset ja kylänväki, jotka virvottiin "tuoreheks terveheks".

Äitini Impi Pielan omien lapsuusmuistojen mukaan näin:

Virvon varvon vitsallai, tuoreheks terveheks tulevaks vuuveks. Ison talon emännäksi pienen talon pitäjäksi. Voilusikka lehmästäis, kakkara taikinastais, kopekka kukkarostais, muna kanastais. Viikoks velkaa. Luppat sie, luppaat sie? Jos et luppaa, Liikaat, lönnkkää kaikie vuotta.

Pääsiäisaamuna kiersimme samat paikat pienen korin kera odottaen saavamme virpopalkat. Evakkoai-koina se ei aina onnistunutkaan toivomallamme tavalla, kun seudulla ei virpomistapoja tunnettukaan.

Palmusunnuntain jälkeisistä päivistä useimmat saivat nimensä vanhan kansan erilaisten, nyt jo useimmiten unohduksiin jäänei-siin askareisiin liittyen: malka-maanantai, tikkutiistai, kello- eli tuhkakeskiviikko, kiirastorstai, pitkäperjantai ja lankalauantai. Kiirastorstaitahan on toki aina vietetty ehtoollisen asettamisen muistoksi, mutta sanan juon-tuminen ruotsin sanansta skära (puhdistaa) kertoo jo osaltaan, että päivä liittyy puhdistumiseen tuhkakeskiviikon pahasta, kiirosta, jolloin rikkomuksen tehneet saattoivat jälleen osallistua ehtoollisen viettoon.

Pitkäperjantai oli entisaikaan lapsille synkkä, todella pitkä päivä, jolloin ei oikein saanut tehdä mitään. Ei edes pelata palloa, ei varsinkaan aamupäivällä. Se olisi ollut syntiä. Silloin piti istua pyhäkoulussa tai hiljaa ollen kirkossa. Eivätpä aikuisetkaan saaneet äitini kertoman mukaan jouluna, pääsiäisenä, helluntaina tai juhannuk-sena liikutella kirvestä tai sahaa eikä muutakaan isompaa teräasetta, koska muutoin talon eläimistä tuli vaivaisia.

Lankalauantai oli vuoden vaarallisin päivä; lepäsihän Vapahtaja pimeässä haudassa, eikä voinut auttaa ihmiskuntaa. Silloin noidat, trullit yrittivät valloittaa maailman:

Lauvantaiyöl kaikist pimiämpää aikaa Rullit ja pahahenget alkoit mekastaa. Meinasiiit maailmas kaapata valla, Valkeuve voimat tahtoit anastaa Maailma Herra ko lepäs synkäs hauvas, Ei olt ihmiskuntaa kukkaa puolustamas. Millo sit ois oltkaa paremp aika Maailma herruutta tavotella? (MP)

Vielä isoäitini aikaan, kaikesta kristillisestä opista huolimatta, Koivistollakin usko i moni taikuteen - noitiin, haltioihin ja maahisiin. Kerrottiin varsinkin lapsil-le, että riihessä asusti haltia, joka saattoi olla hyvä tai paha. Myös laivalla saattoi olla oma haltia. Jos

tämä sattui näyttäytymään, se tiesi laivalle varmaa tuhoa, varsinkin jos haltia oli naispuolinen.

Pääsiäisaamuna oli taas oltava varhain liikkeellä. Äitini mukaan: Pääsiäisaamun varrai käytti varik-selt vettä varastamas. Jos varis ei kuullut, hävis kesäkirjavat naa-malt. Jos taas kuul, tul vaa lissää teerenpilkku i kasvoil. Vettä varas-taes pit hakija huutaa: “Petin ku-ret, petin käret, petin vanhatkin varikset.”

Pääsiäisaamu oli ilon ja riemun hetki. Kerrotaan, että au- ringon saattoi nähdä tanssivan taivaalla ilosta:

Kieppuen-kaappuen kiertäen maata tanssii aurinkoinen pääsiäisaamua, luoduille ilmaisten iloansa: Lyöty on mahtavan Kuoleman valta. Kuolemalla voiton vei Ihmisen Poika. (MP)

Iloista pääsiäistä!

Martti Piela

Tiijähä mie ja sanonkii

Asiaha on nii, et Kustaa kolmas tul toise kerra Koivistol 1790 sen kuulusa Viipuri kujajuoksu jälkee.

Nyt hää ol pitempää ku 1777, - monta päivää. Sota ol käynnis ja ku hää ol vierailul Pappilas ni sinne tul venäläine ratsuväe osasto. Sillo kirkkoherra Abraham Forssman puetutti hänet työmiehe vaatteisii, anto kirko avaimet ja lähetti hänet kirko luoks niiku hää ois olt suntio. Näi hää pääskii rantaa ja sielt venneel laivoilleen. Se Ruotsi valtakunna sinetti sit jäi hänelt kiirees sinne Pappilaa.

Martti, lupasit katsoo et onks vastaukset oikiat. Mie sanon siul et asia on täl viisii, voit katsoo tän vaik kahtee kertaa. Jos tapaus on saant kansa suus lissää värrii niin sil mie en voi mittää.

Veijalaise Hannu Hoikkalast

Mie tiijjän

Ainaha mie oon tietäntkii, et ei kaik Koivisto miehet kaatuneet talvisovas. Se o nyt tult konkreettisest totistettuuki. Vaik myö karjalaiset ollaaki tunnetust ujjoi ja hiaspuheisii, ni kylpäs vaa lukijoiija joukost löyty oikia tiijjo haltija, kuka ol peril Ruotsi valtakunna sineti päätyemisest Koivisto seurakunna aarteija joukkoo. Veijalaise Hannu Lahest vasta miu viimekertases Viestis olleesee kysymyksee näinikkää.

Oikiasha sie ootkii, Hannu.

Kiitos siul, miu ei tälkerta tarvintkaa itsei vastata, vaik oonkii joutunt tottumaa siihekii, et itse jouvun vastaamma, ko kerra mään kyselemmää "turhii"; oonha mie olt opettajaan vuosikymmenii.

Mie voisi viel kertoo siu selvitykseis lisäks, et Ruotsi kuningas ol 1777 käymäs Koivistol, ko hää män Vennäi maal tappaammas serkku-aa, keisarinna Katariina II:a. Kuningas matkas incognito ja käytti Kottlanni reivi nimmee.

Serkukset olliit oikee hövelii keskennää ja vaihtoit arvokkakhii lahjoikii. Koivistolkii lähetettii käynnist muistoks ja kiitokseks arvokas 20 karaati kullast tehty kalkki, mitä nyt säilytettää Kansallismuseos. Sit 13 vuotta myöhemmi, ko serkkui välit olliit päässeet viilenemmää, Ruotsi ryhty sottaa Vennäi maata vastaa. Ko asjat ei iha sujuneetkaa kuninkaa meinaammal taval, ja laivasto joutu pakenem-maa ja etsimää suojaa Koivisto salmest, vaik sitä johti itse kuninkaa veli Kaarle apulaisen-naa Nelsonist sueraavaks kuulusamp Enklanni eversti Smith, ni kuningas joutu venäläise ratsuväe osasto yllättämäks Koivisto pappilas, niiko sie tuos oikee selititkii.

Ja se sinetti sit. Lieks se nyt Kansalismuseos sekkii? Sitä miekää en tiijjä.

Näinikkäähä meil o sinetist kertont Erkki Kansanaho Hopu ja Kansanaho kirjas KOI-VISTO (1953, ss. 59 - 62).

Martti Piela

Onnitteluit` ja muistamissii`

SAARA TUULI on valittu Bank of Englandin (Yhdistyneen Kuningaskunnan valtionpankki) vanhemmaksi ekonomistiksi.

Saaran isänsä on Rainer Tuuli Tiurinsaaren Vanhastakylästä ja isänäiti Anneli Tuuli Keskisaaresta.

Muista ystävääsi ilmoituksella.

Tääl` tapahtuu

Lasten ja nuorten kuvataidekilpailu

Koivisto-juhlilla Karhulassa 3. - 4.8. 2013

Sarjat: 1 – 6-vuotiaat, 7 – 11-vuotiaat ja 12 – 17-vuotiaat

Aiheet ovat kaikille sarjoille samat:

Yhteisenä teemana on tänä vuonna MUSIIKKI.

Aiheet ovat:

- 1.Metsän laulukuoro
- 2.Taikasoitin
- 3.Keikkabändini

Töiden tekotapa on vapaa. Ne voi toteuttaa myös kollaasina, jossa on käytetty useampia materiaaleja: paperia, kangasta, pahveja, kierrätys-materiaalia tms.

Kukin osallistuja voi lähettää kilpailuun 3 työtä.

Vain annettujen aiheiden mukaiset työt ovat mukana kilpailussa.

Töiden tulee olla Karhulassa perjantaina 2.8. kello 16 mennessä.

Jos töiden palautusta toivotaan postitse, mukaan tulee laittaa osoitteella ja postimerkillä varustettu kirjekuori.

Postissa tulevat työt voi lähettää 30.7.mennessä osoitteeseen:

Tuula Raukola

Sammonk. 18 B 23, 48600 Kotka

Voittajat palkitaan näyttelyjen avajaisissa lauantaina.

Taidetoimikunta

Kutsu taidenäyttelyyn!

Kaikki koivistolaiset taiteilijat ja taiteenharrastajat ovat tervetulleita asettamaan töitään näytteille Koivisto-juhlille Karhulaan 3. - 4.8. 2013

Jokainen näytteilleasettaja voi tuoda näyttelyyn 3 työtä.

Töiden tulee olla Karhulassa perjantaina 2.8. klo 16 mennessä.

Näyttelyyn osallistumisen voi ilmoittaa

Leena Airaksiselle p. 050-548 1601 heinäkuun alkuun mennessä.

Lähetettävät työt postitetaan osoitteeseen:

Tuula Raukola

Sammonk. 18 B 23

48600 Kotka

Taidetoimikunta

Lahden koivistolaiset

Teemme retken Järvenpään taidemuseoon VSB Venny Soldan-Brofeltin 150 v. näyttelyyn ke 17.4.2013

Lähtö Lahdesta Marolankadulta klo 12.00, paluu n.klo 16.00. Matkan hinta 25 eur (sis.matkat, sisäänpääsyn ja pullakahvit) Mäntsälän koivistolaiset tervetulleita mukaan.

Sitovat ilmoittautumiset 7.4. mennessä:

Hannu p. 0400-717 967 tai hannu.veijalainen1@luukku.fi

Ulla p. 040-157 4717 tai ulla.saarnio@phnet.fi

Terveisin Ulla

Lahden koivistolaisten sihteeri

Piisaarelaiset

Ahvenanmaan matka

Perinteisen Koiviston matkamme tilalla ajattelimme tänä vuonna tehdä matkan Ahvenanmaalle. Matka järjestetään kesäkuun alussa viikolla 23. Matka kestää kolme päivää. Ensimmäisenä päivänä lähdemme Turusta Kustavin kautta Brändön saarelle, jossa illallinen ja yöpyminen. Seuraavana päivänä saavumme Ahvenanmaalle ja tutustumme oppaan kera mm. Kasteholman linnoitukseen ja Bomarsundiin ja syömme lounaan Jan Karlsgårdenissa. Illaksi saavumme Maarianhaminaan, jossa yöpyminen ja illallinen. Viimeisenä päivänä on kiertotajelu oppaan kanssa Maarianhaminassa. Paluu Viking Linella Turkuun illalla. Oma bussi on mukana, joka aloittaa matkansa jo Helsingistä.

Alustava hinta on n.360€ riippuen osaanottajien määrästä.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen Matti Ketoselle 16. huhtikuuta mennessä numeroon 02-252 4323 tai 050 3424 323.

Sähköpostiakin voi lähettää osoitteeseen wilhelmina.tomasdottir@madroot.com

Turun ja ympäristön koivistolaiset

Huhtikuun Kajuutta-illassamme tiistaina 16.4 klo 17.00 Itäpellontie 2 Turku

FT Sirpa Wahlqvist kertoo sotakuunareiden rakentamisesta Raumalla Hollmingin telakalla vuosina 1945-52 ja hankkeen koivistolaisesta taustasta.

Tervetuloa kuntelemaan kaikki asiasta kiinnostuneet

Tervetuloa Härkäläläisten kesämatkalle Koivistolle 11. - 14.7.2013

Matkaamme Lappeenrannan ja Saimaan kanavan kautta Viipuriin ja Koivistolle.

Yöpyminen Karelia Park -hotellissa. Perjantaina laivalla Viipuriin. Viipurissa yövyimme hotelli Drusbassa.

Lauantain vietämme Koivistolla. Mahdollisia reittitoiveita otetaan vastaan.

Sunnuntai on ostospäivä.

Hinta 415,- laskettu 30 osallistujan mukaan

Ilmoittautumiset 20.5. mennessä

kata@fi.ibm.com tai ilt. p. 050-4393791 ja

Ristolle ilt. p. 040-5088167

Perniön ja ympäristön Koivistokerho

Vuosikokous pidetään Markku Kitulan luona 7.4.2013 klo 14.00 alkaen.

Tervetuloa!

Johtokunta

Koivistotuotteiden tilauksia ottaa jatkossa vastaan

Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo
p. 0440 501 806, virpi.huhtanen@kolumbus.fi